

**ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ УЧАСНИКІВ І ПАРТНЕРІВ ПРОЕКТУ «ФОНД СОЦІАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ»:
БАЧЕННЯ, ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ**
У ЦЬОМУ НОМЕРІ

- *Що таке Світовий банк?*
- *Від ефективної громади – до сталого розвитку*
- *Про дошкільнят перш за все (Сумщина)*
- *Бібліотека-центр громадського інформування та спілкування (Вінничина)*
- *Діти – це майбутнє (Чернігівщина)*
- *Кришталева надія (Чернігівщина)*
- *У древньому Острозі буде сучасна бібліотека (Рівненщина)*
- *Пріоритет громади – якісні медичні послуги (Рівненщина)*
- *Досвід громад Малиниці щодо покращення якості освітніх послуг (Житомирщина)*
- *Чиста вода – джерело життя (Житомирщина)*
- *Покращити доступ до соціально-економічної інфраструктури через реконструкцію доріг (Хмельницьчина)*
- *Висока якість людського потенціалу - мета ХХІ століття (Хмельницьчина)*
- *Чисті ставки – майбутнє громади (Київщина)*
- *Розвиток громади у збереженні традицій (Буковина)*
- *Інвестиції у дошкільнят (Буковина)*

Шановні читачі!

Я радий вітати всіх Вас на сторінках інформаційного бюлетеню Українського фонду соціальних інвестицій «Вісник УФСІ», що має на меті висвітлення результатів та досвіду реалізації спільного Проєкту Уряду України та Світового банку «Фонд соціальних інвестицій». Цей Проєкт є інтегральною частиною зусиль Уряду України, центральних і регіональних органів влади та громадськості у здійсненні реформ у соціальній сфері України. Запровадження ефективних механізмів соціального інвестування, розвиток дієвого партнерства громад, інститутів громадянського суспільства та влади, апробація інноваційних моделей надання соціальних послуг, вироблення підходів для розробки нової державної стратегії з надання адресних соціальних послуг – є основними напрямками реалізації Проєкту протягом 2002-2007 років.

Саме про набутий досвід, досягнення та проблемні питання у цих сферах буде інформувати на своїх сторінках «Вісник УФСІ».

Разом з тим, ми прагнемо бути максимально відкритими і запрошуємо до постійного спілкування і партнерства всіх, кого хвилюють проблеми розвитку громад, становлення третього сектору, перетворень у соціальній сфері.

Наше видання – це гарна можливість для нових знайомств, обміну досвідом, оцінки досягнутих результатів, визначення перспективних напрямків на майбутнє та налагодження взаємовигідних контактів.

Чекаємо на Ваші статті, відгуки, пропозиції, листи, корисні поради. Випуски «Вісника УФСІ» будуть інформаційно насиченими та змістовними тільки з Вашою активною участю та допомогою.

Сподіваюся, що наша співпраця сприятиме більш ефективній реалізації Проєкту «Фонд соціальних інвестицій», а також подальшому поширенню отриманих результатів і досвіду по всій Україні.

Бажаю всім нам реалізації задумів, оптимізму, успіхів та наснаги для нових звершень!

З повагою і найкращими побажаннями,

Сергій Надточій

Виконавчий директор УФСІ

Слово Редакції

Шановні читачі!

Цей випуск інформаційного бюлетеню «Вісник УФСІ» присвячений досвіду громад Хмельницької, Вінницької, Рівненської, Чернівецької, Київської, Житомирської, Чернігівської та Сумської областей у ініціюванні та вирішенні гострих соціальних проблем.

Користуючись нагодою, редакція «Вісника УФСІ» завдячує всім, хто зробив внесок у підготовку цього видання. Сподіваємося, що подана інформація буде цікавою для Вас.

Наступний випуск інформаційного бюлетеню ми плануємо присвятити питанням соціально-економічного розвитку громад, надання інноваційних соціальних послуг вразливим верствам населення на рівні громади, співпраці влади і громади.

Будемо раді всім відгукам, пропозиціям та статтям, які надійдуть від наших читачів.

Адреса редакції: 04071, м. Київ, вул. Лук'янівська, 77.

Тел.: (044) 230 25 36, 463 58 36

Факс: (044) 417 10 57

Що таке Світовий банк?

Світовий банк створено у 1944 році як Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Коли він розпочинав свою діяльність, спрямовану на прискорення ліквідації наслідків Другої світової війни, до його складу входило 38 країн. З того часу їх кількість зросла до 184 – це майже усі країни світу.

Світовий банк не є "банком" у загальному розумінні цього слова, це міжнародне співтовариство країн або "акціонерів", які мають своїх представників у Раді виконавчих директорів. Ці представники визначають політику Банку і здійснюють нагляд за його діяльністю.

Світовий банк має представництва у 100 країнах, і кількість його штатних працівників налічує приблизно 10 600 в усьому світі. Потужним джерелом енергії Банку є багатий міжнародний досвід його працівників.

Завданням Світового банку в Україні є допомога у зміцненні економіки та покращенні умов життя громадян у світлі розвитку більш тісних стосунків з Європейським Союзом. Світовий банк фінансує проекти, надає консультації та здійснює аналітичні дослідження проблем, що стоять перед економікою України.

Світовий банк розробляє та фінансує проекти на прохання уряду зацікавленої країни. Управління реалізацією проектів здійснює, власне, уряд. Уряд створює орган з питань впровадження проекту, який відповідає за різні аспекти впровадження, зокрема, закупівлю та відбір консультантів.

Одним з таких проектів в Україні, що був розроблений Світовим банком спільно з Урядом протягом 1998-2001 років є Проект "Фонд соціальних інвестицій". З метою його підготовки та реалізації Постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2000 року № 740 був створений Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ), як автономна, неприбуткова організація зі статусом юридичної особи. 17 січня 2002 року Верховна Рада України ратифікувала Угоду про позику у розмірі 50,2 млн. дол. США між Україною та Банком для реалізації згаданого Проекту.

За матеріалами Світового банку

ВІД ЕФЕКТИВНОЇ ГРОМАДИ — ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Наразі в Україні існує нагальна потреба у запровадженні нових ефективних механізмів вирішення гострих соціальних проблем. І важливу роль у цьому процесі має відігравати місцева громада. Саме на створення і апробацію таких механізмів, а також розвиток потенціалу громад у вирішенні соціальних проблем, спрямована діяльність спільного Проекту Уряду України та Світового банку «Фонд соціальних інвестицій».

Трохи історії

Проблеми низького рівня життя та поширення бідності у 1991-1998 роках зумовили Уряд України зосередити зусилля на пошуку більш ефективних підходів до реалізації соціальної політики в державі, зокрема розробці нових механізмів для покращення якості базових соціальних послуг, переважно у сільській місцевості, та створенні інноваційних моделей соціальних послуг вразливим групам населення. У рамках підготовки стратегії подолання бідності у 1998 році Уряд України спільно зі Світовим банком розпочали обговорення концепції спільного проекту «Фонд соціальних інвестицій» (далі Проект).

З метою комплексної підготовки, зокрема розробки стратегії впровадження Проекту, а також забезпечення в подальшому його успішної реалізації, у 2000 році Урядом України було прийняте рішення про створення Українського фонду соціальних інвестицій, як автономної неприбуткової організації. Одночасно, у Хмельницькій області розпочалася пілотна фаза Проекту, що мала на меті відпрацювання на практиці всіх передбачених у межах Проекту механізмів і процедур (див. нижче). Крім того, при підготовці Проекту враховувався досвід фондів соціальних інвестицій, які успішно працюють у більш ніж 50 країнах світу. Починаючи з 90х механізми соціального інвестування використовуються в колишніх соціалістичних країнах, таких як Болгарія, Румунія, Вірменія, Грузія, Молдова, Таджикистан.

Результатом комплексної підготовчої роботи та спільних зусиль Уряду України, УФСІ та Світового банку стала ратифікація Верховною Радою України Угоди про позику між Україною та Світовим Банком у розмірі 50,2 млн. дол. США для реалізації Проекту «Фонд соціальних інвестицій» (Закон України від 17 січня 2002 року).

Які цілі ставить перед собою Проект?

На сьогодні цей Проект, за висновками міжнародних та національних експертів, є одним з наймасштабніших проектів у соціальній сфері України за напрямками діяльності та обсягами фінансування.

Стратегічною метою Проекту є підвищення рівня суспільного життя громад і пом'якшення бідності. Судячи з мети це доволі велика справа...

Його основними цілями є:

- поліпшення умов життєдіяльності бідних громад і вразливих груп населення шляхом покращення якості соціальних послуг і полегшення доступу до них,
- розвиток потенціалу громад у вирішенні гострих соціальних проблем на місцевому рівні, а також
- сприяння реформуванню соціальної сфери через створення ефективних моделей соціальних послуг на рівні громад і розвитку стратегії їх адресності.

Одним з пріоритетних завдань ми розглядаємо формування соціального капіталу як передумови сталого соціально-економічного і культурного розвитку громад. В основу Проекту були покладені такі

базові принципи як адресність, орієнтація на потреби громади, залучення громад до прийняття рішень, співфінансування і розподілу ресурсів, а відтак, і — до відповідальності.

У своїй діяльності УФСІ надає особливого значення тим механізмам і підходам, які мають на меті створення умов для розвитку потенціалу громад у вирішенні гострих соціальних проблем. Адже саме громада добре знає про власні проблеми, виявляє їх, визначає серед них найпріоритетніші. Саме громада знає, як найефективніше використати кошти. Віддано працюючи, вона може зробити значний внесок для поліпшення добробуту і рівня життя вразливих груп у суспільстві.

Охоплення та складові Проекту

Проєкт виконуватиметься в усіх областях України та АР Крим протягом 2002-2007 років.

Більшу частину коштів Проекту буде витрачено на підготовку і реалізацію мікропроектів у двох найбільш соціально проблемних районах кожної з областей України. Такі мікропроекти спрямовані на покращення якості і доступу до базових соціальних і комунальних послуг у громадах сіл і малих міст (школи, дитячі садки, фельдшерсько-акушерські пункти, дороги/мости у селах, що ведуть до об'єктів соціально-економічної інфраструктури, клуби, системи водопостачання, водогони, каналізаційні системи, захист навколишнього середовища).

Що таке мікропроект? Під цим ми розуміємо не просто низку заходів, реалізація яких спрямована на досягнення конкретної мети. Кожен мікропроект — це, насамперед, механізм розвитку суспільних взаємин у громаді на основі довіри, єдності та співпраці задля вирішення нагальної проблеми. Крім того, це — шлях до усвідомленої реалізації громадою пріоритетних напрямків соціального розвитку — підвищення якості послуг, розвитку людського потенціалу, інтеграції вразливих груп, зокрема інвалідів, у життя громади, та створення умов для їх безперешкодного доступу до об'єктів соціальної сфери.

Головна роль у кожному мікропроекті відводиться місцевій громаді, яка є його основним замовником і виконавцем. Саме громада визначає проблему, розробляє і виконує мікропроект, здійснює контроль за цільовим використанням коштів, встановлює і розвиває відносини з органами влади і самоврядування, розробляє заходи щодо подальшого збереження і функціонування реабілітованих об'єктів соціальної і комунальної інфраструктури та новостворених послуг.

Загальна вартість одного мікропроекту не може перевищувати 150 тис. дол. США. Це — чималі кошти, які громада може використати на ремонтно-будівельні роботи, придбання сучасного обладнання, розробку та апробацію нових методик, здійснення спеціальних освітніх заходів, придбання підручників, посібників тощо.

Важливою складовою кожного мікропроекту та запорукою його успішної реалізації є внесок громади. Сума внеску має складати 10% і більше від його загальної вартості. Громада є відповідальною за пошук і залучення цих коштів через налагодження

співпраці з органами місцевої влади, господарськими підприємствами, благодійними організаціями, іншими спонсорами.

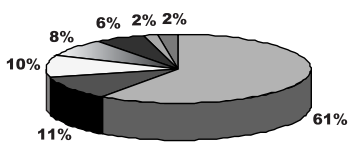
При цьому, УФСІ надає громадам фінансову (до 90% від загальної вартості мікропроєкту) і фахову підтримку з метою винайдення найефективніших, економічно обґрунтованих шляхів вирішення цих проблем з урахуванням інноваційних підходів для розвитку людського потенціалу, сучасних методик у галузях освіти, охорони здоров'я, надання соціальних послуг для вразливих груп населення і т.ін., а також новітніх технологій для реконструкції та оснащення об'єктів соціального середовища, зокрема щодо енерго-, водо- і теплозбереження тощо.

На сьогодні Проєкт реалізується у 15 областях України. Участь у ньому беруть більше 500 громад. Громади – це, передусім, партнери Проєкту. Це люди, які самовіддано працюють у Проєкті. Вони повірили у Проєкт, тому що побачили, що він допоможе їм досягти своїх цілей, тобто підвищити рівень життя простих українців. Довіра є надзвичайно важливою. Ми відчули зростання довіри у людей, з якими працюємо. Власне довіра є однією з передумов побудови міцного громадянського суспільства, а отже стало розвинути.

Україні потрібен розвиток громади, оскільки люди «на місцях» не можуть тільки чекати на державу або іноземного донора, які прийдуть і нададуть все, що необхідно. Адаже люди не можуть розвиватися, поки вони є залежними від когось або чогось. І саме тому місцевим громадам потрібно навчатися мобілізації власного, вже існуючого капіталу – людського, соціального, природного та фінансового.

Враховуючи думки, потреби громад ми зможемо запропонувати ефективні, прийнятні для всіх підходи до вирішення соціальних проблем.

На сьогодні Проєкт "Фонд соціальних інвестицій" реалізується у 15 областях України. У Київській, Чернігівській, Сумській, Житомирській, Хмельницькій, Вінницькій, Рівненській та Житомирській областях на різних стадіях підготовки і впровадження знаходяться 247 мікропроєктів з покращення якості базових соціальних та комунальних послуг, користь від яких отримають близько 300 000 жителів сіл і малих міст

Розподіл мікропроєктів

У Харківській, Полтавській, Дніпропетровській, Запорізькій, Черкаській, Донецькій і Луганській областях УФСІ проводиться робота з інформування місцевих громад та їх активізації щодо підготовки мікропроєктів вищезазначеного типу. У Харківській і Хмельницькій областях починаючи з січня 2004 року динамічно розвиваються дві важливі складові Проєкту - запровадження інноваційних моделей надання соціальних послуг вразливим верствам населення та розвиток потенціалу менеджерів та фахівців соціальної сфери, - результати реалізації яких будуть покладені в основу реформування системи надання соціальних послуг в Україні.

Які фінансові ресурси використовуються для досягнення цілей Проєкту?

Проєкт фінансується за рахунок позики Світового банку, внесків центрального та місцевих бюджетів, громад. Його загальна вартість складає близько 70,9 млн. дол. США. Крім того, частково діяльність Проєкту співфінансується за рахунок грантів Програми Міністерства Уряду Великобританії у справах міжнародного розвитку і Шведського агентства міжнародного розвитку на загальну суму близько 6,5 млн. дол. США.

Обсяги та джерела фінансування Проєкту

Позика Світового банку	50,21 млн. дол. США
Внесок Уряд України	9,97 млн. дол. США
Внески громад	9,91 млн. дол. США

Деякі слів про умови позики. Україна отримала позику на пільгових умовах. Вартість позики змінюється в залежності від ставки на Лондонському міжбанківському ринку, яка на сьогодні складає близько 4% річних. Термін погашення позики – 20 років, включаючи 5-річний пільговий період.

Загальна вартість коштів, які необхідно буде повернути Світовому банку складає 76,2 млн. дол. США. Разом з тим, беручи до уваги фактор теперішньої та майбутньої вартості грошей (при рівні інфляції 3%), ці кошти становитимуть за весь період впровадження Проєкту та повернення кредитних коштів 55,6 млн. дол. США. При цьому загальний прогнозований ефект (соціальний, економічний, фінансовий), який виникне в ході реалізації Проєкту (за 6 років), оцінюється у 123,1 млн. дол. США.

Цей Проєкт не розрахований на отримання прибутку. Досягнення ефекту очікується внаслідок того, що закупівля робіт, матеріалів та обладнання здійснюватиметься в українських виробників, що позитивно вплине на розвиток вітчизняної економіки. Спеціальне обладнання для соціальної адаптації осіб з особливими потребами може закуповуватися від іноземного виробника лише за умов, якщо таке обладнання в Україні не виробляється.

Угодою про позику передбачено витрати на послуги українських спеціалістів (розробка проєктно-кошторисної документації, інженерно-технічний нагляд, проведення навчальних семінарів, конференцій з розповсюдження досвіду тощо). Для надання цих послуг залучатимуться, в основному, українські фахівці, для оплати послуг іноземних консультантів передбачено лише 0,14 відсотка від суми позики і лише за умови, якщо в Україні такого досвіду не існує.

Яким чином здійснюється управління Проєктом?

Український фонд соціальних інвестицій має певну визначену структуру. У своїй діяльності Фонд керується наглядовою радою УФСІ – вищим керівним органом, відповідальним за розробку стратегії Проєкту. Склад наглядової ради затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 13 травня 2000 року. Очолює її Дмитро Табачник – Віце-прем'єр-міністр України, відповідальний за соціальну та гуманітарну сфери.

Система управління Проєктом має дворівневу структуру, що дозволяє забезпечувати координацію заходів з його реалізації на належному рівні та ефективно використовувати кошти Проєкту.

Отже, управління здійснюється: на центральному рівні – Виконавчою дирекцією, як методологічним і фінансово-розра-

хунковим центром, та на регіональному рівні – представництвами УФСІ, як впроваджувальними підрозділами.

Кожне регіональне представництво обслуговує декілька областей України. З метою оптимізації адміністративних видатків Проєкту всі області України були згруповані у 8 зон, кожна з яких включає від 2 до 6 областей.

На сьогодні створені і функціонують п'ять регіональних представництв УФСІ з центрами у м. Київ, м. Хмельницький, м. Харків, м. Дніпропетровськ і м. Луганськ, які обслуговують 15 областей України.

Перспективи: що ж попереду?

Здобутки Проєкту не варто недооцінювати. Очікується, що він матиме значний вплив на розвиток соціальної сфери, але крім того його впровадження сприятиме суттєвому зростанню економічної активності у найбільш вразливих районах України, де здійснюватимуться мікропроєкти. Ми очікуємо, що на кінець 2007 року буде впроваджено понад 750 мікропроєктів, користь від яких отримають близько 1 млн. наших співвітчизників.

Крім того, у результаті реалізації Проєкту значно покращиться якість соціальних та комунальних послуг, поліпшиться стан соціально інфраструктури у 50 найбільш соціально проблемних районах України, буде закладено підґрунтя для реформування системи соціальних послуг в Україні.

Досвід пілоотної фази Проєкту "Фонд соціальних інвестицій"

У кінці минулого року у Хмельницькій області завершилася пілотна фаза Проєкту. Кошти для її реалізації були надані Програмою Міністерства Уряду Великобританії у справах міжнародного розвитку, яка видала УФСІ грант у розмірі 1 098 000 тис. дол. Пілотна фаза виконувалася у Білозірському і Старокостянтинівському районах області, а також м. Хмельницький. Протягом трьох років було впроваджено 16 мікропроєктів різних типів на загальну суму 3 443 408 грн., у т.ч.:

- 11 мікропроєктів з покращення якості базових соціальних і комунальних послуг у громадах Білозірського і Старокостянтинівського районів на суму 1 998 221 грн.,

- 5 мікропроєктів з надання інноваційних соціальних послуг для дітей з особливими потребами у місті Хмельницький на суму 1 445 187 грн. На сьогодні згідно з рішенням наглядової ради УФСІ мікропроєкти цього типу виконуватимуться лише у Харківській і Хмельницькій областях.

У результаті реалізації цих мікропроєктів доступ до якісних, за місцем проживання, соціальних послуг отримали 19 285 жителів, серед яких:

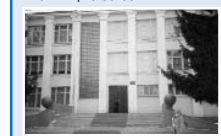
- 5 543 пенсіонерів,
- 881 інвалідів,
- 4 014 дітей, у т.ч. 132 дітей інвалідів.

Крім того, у межах мікропроєктів, зокрема виконання ремонтно-будівельних робіт, було надано підтримку для 310 робочих місць.

Новозбудований ФАП, с. Кучівка, Старокостянтинівський р-н, Хмельницька область

Школа-ліцей. Районний центр Білопілля, Хмельницька область

Школа-ліцей, с. Сахнівці, Старокостянтинівський р-н, Хмельницька область

Новозбудований ФАП, с. Волиця-Корекішча Старокостянтинівський р-н, Хмельницька область

ПРО ДОШКІЛЬНЯТ ПЕРШ ЗА ВСЕ

СУМЩИНА

Дитсадок «Чебурашка», що у Шосткинському районі Сумської області, — на сьогодні це один з об'єктів, де Український фонд соціальних інвестицій повністю виконав свої зобов'язання перед громадою. Радує око відремонтована облаштована будівля, у прямому сенсі зігриває дітей переведена на голубе паливо система опалення, з дня на день має бути встановлене нове обладнання харчового блоку.

Майже два роки кропіткої праці дали свої результати. А домогтися їх було нелегко. Були сумніви, недовіра, а подекуди розчарування. Були обережні, можна сказати боязливі на перших порах кроки у незвідану справу такого мало відомого всім нам громадського формування, як агенція по впровадженню. Сьогодні ж це незвично для української «агенції» і деякі інші слова із термінології УФСІ звучать у віддаленому поліському краї як загальноживані.

А розпочиналося це так.

На початку співпраці, як об'єкт особливої уваги на всіх рівнях виділявся дитсадок із незвичною для офіційної термінології казковою назвою. І не дивно, адже це єдиний дошкільний заклад, за винятком кількох підготовчих груп у школах, що зберігся на теренах усього району. Немало зусиль доводиться прикладати районній і селищній владам для утримання цього нерентабельного закладу хоч би у населеному пункті, де мешкає понад сім тисяч жителів. У всіх інших селах, на превеликий жаль, сьогодні можна бачити здебільшого напівзруйновані, що колись були добрими, будівлі дошкільних установ у яких мабуть ніколи не лунало дитячий сміх.

Нелегко на перших порах налагоджувалась співпраця з громадами Шосткинщини, і особливо складно було у селищі Вороніж. А причини для того були різні.

Буквально за півроку до початку процедур Фонду у районі «плідно» попрацювали активні команди агітаторів з Києва, які від імені так званого «Інваспорту» зібрали у тисяч громадян значні фінансові суми, обіцяючи вигідні програми і... безслідно зникли.

Зрозуміло, що процедури УФСІ, які передбачають внесення громадою спочатку п'яти відсотків, а потім решти місцевого внеску, викликали у громадян відповідні асоціації. Особливо гостро проблема «чесності» процедур Фонду сприймалась жителями селища Вороніж, яке найбільше потерпіло від інваспортівців.

Однак прагнення скористатися пропозицією Фонду у керівників місцевої влади, ініціативних груп громад і трудових колективів взяло верх. Люди дружно прийшли на збори. А такі заходи проводились у селищі по трьох пропозиціях: дитячому садку, середній школі №1, та каналізації однієї із центральних вулиць. І ось, коли закінчились треті, за два дні перебування у селищі, збори громади, до мене підійшла жінка і сказала так: «Я побувала на всіх зборах, те, що ви розповідаєте вселяє надію, але повірити, що так і буде я не можу». Ось у такій психологічній напрузі довелося розпочинати. Слова Наталії Андріївни, яка, як виявилось пізніше, є депутатом селищної ради і стала одним з активістів агенції дитячого садка, привертала до проблеми довір'я людей протя-

гом всього періоду роботи.

Мабуть тому з перших днів роботи у районі була вироблена тактика, яка передбачала першочергове введення одного-двох об'єктів, щоб показати людям результат, утвердити до ідеї довіру без якої співпраця стала б неможливою.

Дитсадок «Чебурашка» став своєрідним «пілотним» мікропроектом для району. На цьому об'єкті випробувались процедури Фонду, набувалася практика співпраці з громадами, їх активом, підрядниками. На агенцію, до якої

*«Шосткинський районський комітет»
Звернувшись до Фонду батьки дітей, що
відвідували ДНУ «Чебурашка» Воронізької
селищної ради Шосткинського району
Сумської області.
Ми висловили нашу подяку Українсь-
кому фонду соціальних інвестицій за
відновлений садок, затятий від часу,
що спалили, в подарунок від Фонду
наші дітей.
Раніше в садку було холодно, квітнули
роботи не проводились багато років тому
ми наповнювали закладу складовою
лише 80%, не зважаючи на те що це є
єдиний дошкільний заклад на селі який
населення. А сьогодні в садку дітей багато
і згодом ми плануємо тут працювати
та дошкільно, тут створили всі умови для
сприятельства дітей якісної дошкільної
освіти.*

*Слова батьківського комітету. Наталія
Андріївни*

ввійшли крім працівників дитсадка найбільш активні батьки, а точніше мами, лягла відповідальність за вирішення непростих завдань. Особливо було складно на перших етапах.

Нелегко сьогодні жителю поліського села, якого матеріальна скрута навчила заощаджувати кожну копійку, відірвати від мізерної пенсії чи іншого скромного нажитку кілька десятків гривень на облаштування школи, що невдовзі може завалитися, ремонт сільського медичного закладу чи підведення чистої води. Та процес збору населенням коштів на соціальні проекти показав: наші люди міркують набагато перспективніше ніж здається на перший погляд, мудріше, бачать не тільки сьогоднішнє, а й оцінюють можливі перебіги майбутнього.

Вони розуміють, що наявність у селі школи — це його життя, перспектива принаймні на найближче десятиріччя. А забори із села дитячі заклади — і воно занепаде за кілька років. І тому серед обраних громадами об'єктів на впровадження інвестицій — переважна більшість це школи і дитячі садки.

Сплікування з жителями, активом агенції, що виконують функції штабів по впровадженню проектів кожного разу переконає у духовному багатстві і силі наших людей. Так, у нашому Вороніжі, де більшість населення живе із скромних надходжень від огородньої ділянки, протягом кількох тижнів на потреби школи і дитячого садка було внесено понад п'ятнадцять тисяч гривень. Завідувача дитсадком, голова

агенції Валентина Михайлівна Клименко розповідала, що окремі батьки не маючи коштів на внесок пропонували відпрацювати цю суму на посадах прибиральниць або інших роботах. Та і сама Валентина Михайлівна, пам'ятається, якраз у час, визначений для збору внесків, захворіла, але не пішла у лікарню поки не завершила справу.

Цей, можливо задовгий відступ від розпочатої теми ще раз переконає, наскільки важливо було показати людям, що їхні надії будуть виправдані.

Кожний етап просування процедурами впровадження мікропроектів ставив свої проблеми. Завдяки розумінню і часто поступливості керівників і спеціалістів інституту «Шосткапроект» етап проектування пройшов можна сказати без особливих перешкод. Справжні випробування чекали агенцію при проведенні тендерів на відбір будівельних організацій. Відсутність авансового фінансування зробило неможливим участь у конкурсах місцевих будівельників. Лише за другим відбором вдалося визначити організацію для проведення ремонтної частини робіт, і тільки після третього оголошення у газетах знайшлися бажаючі провести роботи по газифікації системи опалення. А це все час, напружене чекання в умовах насування зими, а для декого відкрите розчарування.

Справжнім святом для всіх став день, коли до дитсадка прибула бригада конотопських будівельників приватного підприємства «Єврорембуд». Жили будівельники тут же у дитячому садку, де харчувались і працювали. Трудились вони вдень і вночі, у три зміни, без вихідних. У дитячому садку замінили підлоги, каналізаційні мережі, встановили нову сантехніку, провели багато інших будівельних робіт. Велику допомогу майстрам надали працівники закладу. Вони, як писала районна газета «Полісся», на період ремонту змінили білі халати на робі будівельників. Вихователі працювали підсобними робітниками, а після ремонту приводили у порядок приміщення, фарбували обладнання, навішували штори і гардини. Будівельники залишилися задоволеними співпрацею з дитсадківцями. Закінчивши дитсадок вони виявляють бажання співпрацювати з Фондом і по інших мікропроектах.

В свою чергу з особливою повагою називають у Вороніжі ім'я директора підприємства Грицюти Юрія Леонідовича. Адже він підтримував ініціативу агенції і організував проведення ряду робіт, що не були передбачені мікропроектом. Так, взамін розвалених були встановлені козирикі із полікарбонату, а замість асфальту — тротуарна плитка. Не передбачав мікропроект і ремонту 72 вікон, але будівельники зробили і цю кропітку роботу. Перелік подібних справ можна продовжити. Громада влячна будівельникам, які на совість зробили свою справу, колективу дитсадка за підтримку будівельників. Віддають належне у Вороніжі і постійній увазі з боку райдержадміністрації та селищної ради. Заступник голови РДА Рудень М.І., селищний голова Головач А.М. постійно цікавилися ходом справ, допомагали як словом так і ділом.

Сьогодні все це позаду. Дитсадківці посту-

пово відходять від будівельного авралу. Терпеливо і стримано сприймають похвалу, яка у розмовах окремих мешканців селища іноді звучить як заздрість. Адже поруч середня школа, яка вкрай потребує ремонту і оснащення обладнанням, але впровадження мікропроєкту Фондом на цьому об'єкті, на жаль, загальмувалося через відсутність у громади ресурсів на місцевий внесок. Не вдається зарадити цьому селищній та районній владі, бюджети яких не спроможні підтримати цього і кількох інших освітніх закладів у проходженні десятивідсоткового бар'єру

Безсумнівно, крім матеріального надбання (селище отримало прекрасний дошкільний заклад) не менш важливим результатом праці над мікропроєктом стало те, що навколо агенції, колективу «Чебурашки» згуртувалось ядро людей, які розуміють, що будівельний етап — це початок великої роботи. Адже дитсадок необхідно утримувати у належному стані, наповнити відповідним змістом виховної діяльності. І тому агенція по впровадженню знову ж таки першою у районі і однією з перших у Проєкті «Фонд соціальних інвестицій» вирішує нетрадиційне завдання створення структури, яка б суттєво впливала на якість надання громаді селища послуг у галузі дошкільного виховання.

Так, на засіданні агенції, що відбулося у період завершення будівельного циклу, було поставлено питання про перегляд специфікації обладнання, що передбачалося для поставки дитсаду згідно з Рамковою угодою. Оскільки гаряча вода, сказали в агенції, буде подана у приміщення садка завдяки додатковим роботам по встановленню бойлера у котельні — закупати водонагрівач для кухні немає потреби. Недоцільним визнано проведення окремого тендеру на закупівлю ігрового інвентарю, оскільки це питання обіцяють зняти шефи з місцевого підприємств. Таким чином, вдалося дещо вирівняти бюджет мікропроєкту, якого по зростаючих розцінках стало замало для закупки всього переліку запропонованого більше року тому обладнання.

Тут же прозвучала пропозиція, підтримана керівниками селища, про обрання на чергових зборах громади рекомендованої спеціалістами Фонду структури по здійсненню самоуправління — асоціації користувачів дошкільного закладу.

Ці та багато інших питань не покидають завідувача дитсадком, сільського голову, активістів громади — людей, завдяки зусиллям яких дитячому закладу було дано нове життя і які хочуть його бачити ошатним і привітним. Після завершення ремонту значно зросла кількість батьків, що бажають направляти своїх дітей до дитячого садка. На жаль, можливості у цьому обмежені. От і шукають компроміс агенція, батьківський комітет, місцева влада. Наявність такого пошуку, постійної творчої роботи, спрямованої на користь людям і при участі самих людей — якраз і є основною метою з якою прийшов до громад України проєкт «Фонд соціальних інвестицій».

Анатолій Невмержницький
Місцевий консультант
з розвитку громад
Київське регіональне
представництво УФСІ

БІБЛІОТЕКА — ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО ІНФОРМУВАННЯ ТА СПІЛКУВАННЯ

ВІСНИТЧИНА

У квітні 2002 року у Барському районі Вінницької області почав працювати Український фонд соціальних інвестицій. З того часу у колективу працівників центральної бібліотеки нашого містечка Бар виникла неабияка зацікавленість в роботі даного Фонду, його пропозиціях. Зрозуміло, що потрібно було насамперед зацікавити громаду міста.

Наша бібліотека знаходиться в центральній частині міста, до якої відноситься п'ять вулиць. Тут проживає більш 3 тис. жителів різних вікових груп: діти, молодь, жінки, чоловіки, літні люди-пенсіонери з різними інтересами, запитами і досвідом. На території даної громади розташовані заклади правоохоронних органів (суд, міліція, служба охорони, КРУ), вузол зв'язку, Укртелеком, держадміністрація, районна та міська ради, юридична консультація, територіальний центр обслуговування пенсіонерів і самотніх непрацездатних громадян, Пенсійний фонд, Управління праці та соціального захисту населення, дитячо-юнацька спортивна школа, готель «Україна», Свято-Успенська православна церква та римо-католицький костел св. Анни, монастир сестер Бенедиктом-Місіонерок, сітка різних магазинів, кафе, аптек, служби побуту, РАГС, автовокзал. В цьому ж мікрорайоні розташовуються кінотеатр, парк відпочинку, будинок культури, неподалік три середні загальноосвітні школи. Найближче знаходиться гуманітарно-педагогічний коледж ім. М. Грушевського, де навчається більше 1000 студентів.

Саме із-за такої насиченості соціальної інфраструктури виникла гостра необхідність переорієнтувати центральну бібліотеку, яка є інформаційним і культурно-просвітницьким центром не тільки даного мікрорайону, а й всього міста Бар. Крім того, з огляду на те, що протягом 12-ти років не проводився ремонт приміщення, де знаходиться бібліотека, вишло з ладу застаріле обладнання, освітлення, термінового ремонту потребує покрівля приміщення - саме тому можливість впровадження мікропроєкту «Створення умов для надання якісних послуг у сфері культури м. Бар (бібліотека: ремонт, придбання обладнання)» була нагальною необхідністю.

Співпраця з УФСІ стала можливою завдяки активній позиції колективу бібліотеки та громади міста.

Подати пропозицію до УФСІ спонукало ще й те, що даний заклад є найбільш активним в плані проведення масових заходів в цьому мікрорайоні, участі в різних акціях політичного, економічного, природоохоронного та соціального життя. Тут проводяться родинні свята, Дні матері, Дні людей похилого віку, працюють клуби за інтересами. Колективом бібліотеки вже написано декілька проєктів до Міжнародного фонду «Відродження», зокрема «Барчани і влада» (про створення в бібліотеці Центру регіональної інформації на електронних носіях), по обслуговуванню людей з обмеженими можливостями. На жаль, поки що вони не впроваджені.

Одразу ж після інформаційних нарад, що проводив місцевий консультант з розвитку громад Хмельницького регіонального відділення УФСІ І. Клепач, колективом бібліотеки було проведено інформаційну роботу з громадою. Читачі бібліотеки в своїх сім'ях, родинях, з сусідами надалі поширювали інформацію про можливість співпраці з УФСІ.

Громадяни мікрорайону «Центральний» виявили високу зацікавленість з даного питання. Це засвідчили ті ж загальні збори громади, що відбулися у нас 17 червня 2002 р., де було обрано Агенцію по впровадженню з числа людей ініціативних та авторитетних. Ними стали Шевчук Надія Йосипівна - завідувача юридичною консультацією, депутат міської ради, Левицький Сергій Миколайович - депутат від нашого мікрорайону, редактор міської газети «Барчани», Бородій Зінаїда Павливна - пенсіонерка, досвідчений бухгалтер, Любинецький Ростислав Євгенович - архітектор району. Мене, як директора бібліотеки і депутата міськради, і як найбільш зацікавлену особу, обрали головою Агенції. Всю ор-

ганізаційну і роз'яснювальну роботу по підготовці та впровадженню мікропроєкту й взяла на себе Агенція.

Висока зацікавленість громади у запровадженні цього мікропроєкту підтверджується й тим, що на Зборах було вирішено внести не 10%, а 12% внеску громади у співфінансування мікропроєкту. Крім того, члени громади обговорювали та визначали план забезпечення подальшої життєздатності послуг, які будуть покращені у межах мікропроєкту. Всі, особливо користувачі бібліотеки (а їх біля 6 тис. чоловік), сподівалися на позитивний результат реалізації мікропроєкту: якісно та красиво відремонтоване приміщення, розширено та оснащено новими меблями читальну залу, створено більш якісне освітлення, розширено перелік інформаційних та культурологічних послуг та інше.

А далі почалася жвава робота АпВ, активу бібліотеки, всіх трудових і учнівських колективів, що знаходяться на території мікрорайону щодо збору попереднього внеску. Найбільш активними були фахівці державної адміністрації, учні та педагогіки гуманітарно-педагогічний коледж, жителі будинку, перший поверх якого займає бібліотека, прихожани Свято-Успенського православного храму. По 25% свого місячного заробітку внесли працівники центральної бібліотеки.

Користуючись нагодою публічного висловлення, хочеться щиро подякувати міському голові Терезі Юрію Дмитровичу, всьому колективу міської ради за допомогу в організаційній роботі та виділенні повного (10% внеску) громади. Слід додати, що відділ культури Барської райдержадміністрації також виділив частину коштів на додаткові роботи, необхідність в яких виникла вже в процесі ремонту.

Поступово, крок за кроком відбувалася послідовна організаційна робота: підготовка, технічна розробка та подання у Хмельницьке регіональне відділення УФСІ пропозицій по мікропроєкту, пошук та проведення конкурсного відбору виконавців проєктних робіт та підрядників на виконання основних робіт і т.і.

Особливо приємною подією для громади було повідомлення, що наша мікропроєктна пропозиція затверджена виконавчою дирекцією УФСІ. Після цього відбулося підписання Рамкової угоди про спільне виконання мікропроєкту та умови здійснення проєктних робіт.

І ось довгоочікуваний момент, коли розпочато ремонтні роботи...

- Нарешті засяяло світло в кінці тунелю! - кажуть члени нашої громади.

Чому так кажуть? Бо надто довго, на їх думку, йшла підготовча робота. Так, і зневіра була у деяких членів громади, і сумніви. Дехто висловлювався, що УФСІ - це чергові «селенги» чи «МММ». Зрозуміло, бо все це робиться вперше.

І ось тепер, коли, в результаті спільно докладених зусиль та плідної роботи АпВ закіпала робота, з'явилася у людей віра і бажання у майбутньому знову співпрацювати з УФСІ, вирішуючи інші соціальні проблеми.

І ще. Це навіть могла б бути окрема тема про людський фактор. Від Агенції та громади висловлюємо щиро вдячність консультанту Клепачу Ігорю Володимировичу за компетентність, толерантність, вміння зацікавити людей, знаходити вихід в самих непередбачуваних ситуаціях. Нас веде його енергія, знання і дух! Аналогічними якостями володіє і місцевий консультант з технічних питань Новак Микола Іванович. В особі цих людей бажано всьому колективу УФСІ успіхів і подальшої гарної співпраці з нами.

З повагою та за дорученням АпВ,

Любов Кирилук
голова Агенції по впровадженню мікропроєкту,
директор центральної бібліотеки м. Бар

ДІТИ — ЦЕ МАЙБУТНЄ

ЧЕРНІГІВЩИНА

Ще в 1988 році в селі Бурімці Ічнянського району Чернігівської області налічувалося 1051 жителів, на час початку співпраці з Українським фондом соціальних інвестицій їх залишилось 735, з них пенсіонерів — 60%. Розпалося колективне господарство, виникли проблеми в функціонуванні об'єктів соціальної сфери. Про що, здавалось би, думати людям похилого віку чи тимчасово непрацюючим в цих умовах? Ну, звісно ж, про гроші, про здоров'я, про тепло про транспортне сполучення. Саме тому на сході громади 13 червня 2002 року вносилися пропозиції про газифікацію села, про впорядкування дороги, про благоустрій фельдшерсько-акушерського пункту та Будинку культури. Кожна з них дістала схвалення представників громади. Але найбільше прихильників — 87% збрала ідея добудови та модернізації школи.

Чим мотивували свої рішення мої односельчани? Адже більшість сімей не мають учнів, на жаль, уже не матимуть. Відповідь одна: думкою про майбутнє свого села, яку всі пов'язують з дітьми, а, отже зі школою. Важливу роль відіграла активна позиція виконкому сільської ради та його голови, адміністрації школи, батьківського комітету на користь добудови школи. Не могли залишити людей байдужими рядки вірша місцевого поета про школу:

*Миттєві бурі змінюють село,
Пливають літа у безкінечних буднях,
І тільки школа, що б там не було,
Як гордий парус, дивиться в майбутнє.
І кожен з нас зупиниться на мить,
Або хоча б злегка притишить кроки,
Перед тобою й серце захищить
Від згадки про шкільні далекі роки.
Були і мирні будні, і війна.
Мінялися команди й капітани.
Відходять тих люди, а вона
Стоятиме, як навіть нас не стане.*

Після великої підготовчої роботи на диво легко відбувся збір в реалізацію мікропроєкту коштів — внеску громади. Цьому сприяли і вдало обрана агенція по впровадженню мікропроєкту, активність комітету по збору коштів, виступи голови агенції на батьківських зборах, зборох трудового колективу перед релігійною громадою. 297 сімей внесли свої гроші. 6 4 29 гривень було зібрано впродовж тижня.

Сьогодні люди цікавляться ходом втілення мікропроєкту в життя, просять агенцію та сільську раду інформувати їх про кожне позитивне зрушення в цій справі, допомагають ідеями, щодо найбільш доцільного використання відновленої школи. Мова йде і про облаштування в школі краєзнавчого музею, і про бабу-

сину світлицю, і про залучення батьків до участі в керуванні роботою гуртків та спортивних секцій, і про придбання найбільш доцільного обладнання. В перспективі на базі школи планується організувати освітнє об'єднання школа-дитсадок. Для цього в проєкті передбачено основне: матеріальна база та обладнання, підготовка спеціалістів. Співпраця з Українським фондом соціальних інвестицій для Бурімки сьогодні — це промінь надії на краще майбутнє, віра в те, що оновлена школа наповниться щасливим дитячим сміхом.

Всяляє оптимізм той факт, що паралельно з цим ведуться роботи по газифікації села. Цьому сприяє районна державна адміністрація, особисто її голова С.Рубашка.

Велику зацікавленість і практичну допомогу в реалізації мікропроєкту надає своїм виборцям народний депутат України Ф.Шпиг.

Ми щиро вдячні регіональним консультантам Українського фонду соціальних інвестицій М.Коломійцю та Н.Білоусовій за те, що вони не лише розділяють наш оптимізм, але й активно допомагають громаді наблизити час спільної перемоги, хай і не великої, але такої важливої для села.

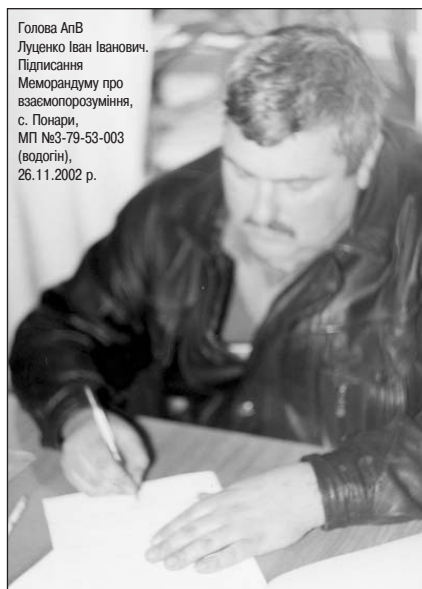
М.А.Зеленський

Голова Агенції по впровадженню мікропроєкту с. Бурімка

КРИШТАЛЕВА НАДІЯ

При першому відвідуванні с. Понори Талалаївського району Чернігівської області, перш за все, здивувала наявність серед більш-менш рівного лісистого-лугового рельєфу «гір», в яких і розташований цей невеличкий населений пункт зі смішною назвою. Насправді «по норах» ніхто там не живе — все «як у людей».

Веселий, з козацькими вусами, голова Понорівської сільради був одним з перших, хто звернувся до Українського фонду соціальних інвестицій за допомогою й відразу ж справив про себе враження ділової цілеспрямованої людини. Справа його також виділялася серед всього різноманіття питань, розглянутих під час приймання попередніх заявок. У жителів села, в яких з першого погляду, все мало б бути чудово, виявляється, є чималенька проблема, яку своїми силами вони, на жаль, не можуть розв'язати на даний час — питна вода. Важко робити колодязі, важко витягати з них воду, бо ємність повинна пройти шлях близько 25 м в один кінець. Скільки ж її треба натягати для хоча б і невеличкого господарства? Придумують, хто що може, набирають і бідонами, і відрами — все одно робота титанічна. До того ж вода, за результатами аналізів районної СЕС непридатна до вживання. Треба відзначити, що, почавши рити такий глибокий колодязь, можна не встигнути його докопати — якщо місце обрано невірною, підступні мулисті плавні в одну мить заповнюють яму, навично поглина-

Голова АПВ
Лущенко Іван Іванович.
Підписання
Меморандуму про
взаєморозуміння,
с. Понори,
МІП №3-79-53-003
(водогін),
26.11.2002 р.

ючи собою вже встановлені колодязні кільця, і вся робота марна.

В часі, коли місцеве господарство ще «стояло на ногах», були спроби побудувати свердловину. Але щось не склалося, і через деякий час сільчани були вимушені повернутися до колодязів з неприємною на смак водою. Жителі по-різному трактують цей негаразд: одні кажуть, що свердловина була пробурена всього

на 60 м, замість запроєктованих 150, і тому швидко замулилася, дехто із старожилів вважає, що всі невдачі через те, що свердловину поставили над старовинним кладовищем і потурбували пращурів.

Люди і досі не здаються на милість природи, тепер намагаються відновити водогін за допомогою УФСІ.

На зборах було оголошено три найбільш актуальні проблеми: перша — якісна питна вода, друга — дорога через центр села, і третя — сільський клуб, в якому безпосередньо і проходив захід. Всі одностайно надали перевагу «воді». І справді, клуб можна було відновити власними силами, і його вже відновлено, дорога, хоч і не асфальтована, але придатна для пересування, без ям і калюж.

Громада села Понори єдина в Талалаївському районі робить внесок матеріалами, що підкреслює її ініціативність і актуальність обраної нею проблеми. Планується створення кооперативу для обслуговування водонапірної башти і добудови водогону на території всього населеного пункту. На даний час вже підписано договір з підрядником і розпочато будівельні роботи. Є надія, що незабаром понірські жителі будуть пити холодну кришталеву воду.

Ернест Солоніцин

Місцевий консультант з розвитку громад
Київське регіональне представництво УФСІ

У ДРЕВНЬОМУ ОСТРОЗІ БУДЕ СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА

РІВНЕНЩИНА

Наше життя часто складається з випадковостей. Завідувач Острозькою міською бібліотекою Людмила Захарчук дізналася, що в Острозькому районі розпочалася реалізація проекту «Фонд соціальних інвестицій». Сподівалася, що ця організація допоможе коштами на газифікацію села Слобідка, де вона проживає. Але коли Людмила отримала більш вичерпну інформацію про діяльність Фонду, то побачила, що серед мікропроектів, які фінансуються, є навчальні заклади, бібліотеки тощо.

«Дівчата, давайте спробуємо співпрацювати з Українським фондом соціальних інвестицій, — звернулася Людмила Захарчук до своїх колег, — можливо він допоможе нам полагодити будівлю нашої бібліотеки, бо соромно, що у колісці українського книгодрукування — древньому Острозі читачі приходять у пристосоване приміщення.»

А потім були численні зустрічі з працівниками УФСІ, згодом відбулися збори територіальної громади — на свіжому повітрі, біля бібліотеки, — де було вирішено підтримати ідею повномасштабної реконструкції закладу. Розпочала працювати Агенція по впровадженню мікропроектів Острозької міської бібліотеки, до складу якої ввійшли найбільш шановані громадою люди. Згодом Агенція подала мікропроектну пропозицію на фінансування мікропроекту, спрямованого на вирішення соціальних проблем місцевої громади.

— Нам довелося серед жителів нашого мікрорайону добре попрацювати, провести роз'яснювальну роботу, — пригадує бібліотекар Г. Симонович, люди з розумінням та підтримкою ставилися до того, що вже давно треба мати сучасну бібліотеку, бо майже у кожного підрастають діти, онуки, яким без знань аж ніяк не обійтись. У нашому мікрорайоні Нового

містечка проживає майже п'ять тисяч мешканців. Згідно основних вимог Фонду фінансування мікропроектів стає можливим за умови дольової участі територіальної громади. Ентузіасти Л.Перепелиця, А.Момотюк, О.Руй, Т.Підгородецька, Г.Симонович, Л.Захарчук почали збирати кошти. Необхідна сума була перерахована на вказаний рахунок Фонду.

Острозька міська бібліотека з часу свого заснування знаходиться в старому будинку, який було споруджено в 1900 році. За часів радянської влади в бібліотеці була проведена незначна реконструкція, але це не покращило умов зберігання книг.

У бібліотеці нараховується 35 тисяч примірників різних видань, вони наскрізь просякнуті сирістю. Так книги зберігати неможливо, вони швидко псуються. Треба зважити на те, що основні надходження були ще у 70-80-х роках минулого сторіччя.

Читачі бібліотеки настільки активні, що двері бібліотеки ніколи не зачиняються. Приходить багато дітей. На території мікрорайону розташовані три навчальні заклади. За останні роки змінилися програми багатьох шкільних предметів. Бібліотеці не вистачає потрібної літератури. Серед читачів є чимало досрлик.

Жителі Нового міста працюють на маслосирзаводі, у комунальному господарстві, інших підприємствах та установах міста.

Завдяки співпраці громади з місцевими органами влади вирішуються болючі проблеми району — побудовано водозахисну дамбу, зроблено частковий ремонт дороги та освітлення, налагоджено транспортне сполучення мікрорайону з центром міста.

З побудовою нового приміщення бібліотеки та оновлення її матеріально-технічної бази бібліотекарі зможуть більш якісніше забезпечувати книгою різні вікові категорії читачів, здійснювати довідково-інформаційне обслуговування читачів, проводити масові заходи та розширяти види платних послуг.

Вже понад дев'ять століть Острог споглядає у води річки — красуні Вілії. У нього давня і славна історія. Коли нова бібліотека, яку буде реабілітовано за рахунок коштів Українського фонду соціальних інвестицій, прийме перших читачів — це теж стане згодом історією. Про це вдячні нащадки не забудуть.

Микола Шаповал

Місцевий консультант з розвитку громад
Хмельницьке регіональне представництво УФСІ

ПРІОРИТЕТ ГРОМАДИ — ЯКІСНІ МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ

Як сьогодні пам'ятаю цей день - 10 червня 2003 року. Згідно з графіком проведення загальних зборів громад у Корецькому районі Рівненської області збори мали відбуватися у с. Устя. Ми ще не доїхали до села, а вже були прикро вражені. Адаже дорога від райцентру до Усті відстанню у 25 км видалася нам втричі довшою. По дорозі-бруківці з рваного каменю нам довелося їхати добру годину. Проїжджаючи чотири села, бачили перед собою по дві сторони дороги лише густий ліс, а вже аж далі - на горизонті - з'явилася село, куди ми поспішали. Устя є справді глибинкою Корецького району і не тільки тому, що знаходиться на самому кордоні із сусіднім Березнівським районом, а й тому, що здається «відірваною від цілого світу». Тут діти не бачать великого руху автотранспорту, а дорослі можуть доїхати в райцентр лише вдвічі на тиждень.

На збори поспішало усе село. У сільському клубі не було вільного місця, частина людей знаходилась на вулиці. Така жвавість і цікавість громади мене вразила. Цей день видався мені досить вдалим у моїй роботі, адже надалі, під час зустрічей, члени Агенції по впровадженню не раз повторювали: «Ми вам відразу повірили». На мій погляд, збори у с. Устя були проведені з найбільшким натхненням. Усі 40 хвилин виступу було чути як «пролітає муха», а зрештою громада швидко визначилася із вибором пріоритетної проблеми. Всі як один віддали голоси за підтримку діючого медичного закладу, хоча кілька чоловік все ж таки намагалися відстояти дорогу, якої в Усті ще ніколи не було. Проте, під час огляду об'єктів, що були подані активом села у попередній заявці, ми побачили реальну картину. Школа, під керівництвом директора, який нині є активним членом агенції по впровадженню, і добрим господарником - у хорошому стані. Є теплиці, в яких учні самостійно вирощують саджанці самшиту, які потім продають і мають власні кошти для підтримки шко-

ли. Проте, амбулаторія, хоч яких зусиль хто не додає - майже в аварійному стані. У штаті тут працюють фельдшер, акушерка, стоматолог, санітарка, водій. Є своя швидка. Їм би тільки умови, адже на обслуговуванні жителі трьох сіл. Одна Устя налічує 796 мешканців. Лікарську амбулаторію тримають до наступної акредитації. Оскільки смертність зростає, а народжуваність зменшується, у селі планується будівництво фельдшерсько-акушерського пункту.

Далі співпрацювати з агенцією було не тільки цікаво, а й легко. До її складу входять найавторитетніші люди села. Голова агенції - пенсіонер, у минулому бухгалтер-економіст колишнього місцевого господарства. Члени агенції - сільський голова, директор школи, завідувач учбовою частиною школи, завідувач амбулаторією, лісник, будівельник. Усі займають активну громадянську позицію, є депутати як сільської, так і районної ради. Голова агенції користується великою повагою та авторитетом у селі. Розповідав, що під час проведення зборів навіть не міг зайти у саме приміщення клубу, так було людно. Вже аж на вулиці йому сповістили: «Вас обрали головою агенції». Щиро зізнався, що відразу й не втропав яким саме головою. Сьогодні з радістю каже: «Тепер у селі є два голови. Голова сільської ради і голова агенції».

На підписанні Меморандуму були присутні не тільки всі члени агенції, а й увесь актив села. «Невже в нашій Усті щось будете робити? Адаже про нас всі забули», - питалися всі. Ще ж бо на початку 80-х років у с. Устя планувалося будівництво санаторію та будівництво дороги з асфальтовим покриттям. Задуми лишилися невлітеними. «Уся надія на вас. Нехай хоч щось у нас буде» - довірливо просили мешканці.

Голова агенції - Малиновський Василь Дмитрович розповідав із сільським головою Зоєю Федорівною - членом агенції, як збирали місцевий внесок. «Запрягли коня в віз і давай по селах: Усті,

Франкополі і Дерманці їздити. Всі ж бо мешканці цих сіл користуються послугами діючого медичного закладу, а тому підтримають будівництво нового фельдшерсько-акушерського пункту. У районну ж лікарню швидко не доберешся». Не помилились. Кошти громади зібрані оперативно.

Разом з агенцією ми, місцеві консультанти УФСІ, активно проводили тендер по відбору консультанта-проектувальника. Вже під час підписання Договору із проектною організацією (ППФ «Аркада») разом з нами в Устю приїздили ГАП - Куренева Ганна Йосипівна та архітектор виконавець, яких гостинно зустріла мало не вся громада. Разом вибрали місце під нову забудову. У селі був справжній рух: «Перейшли до конкретних дій» - говорили селяни. Навіть запросили головного лікаря району, адже його перші трудові почалися в Усті, коли він ще обіймав посаду фельдшера. Звідти й пішов вчитися у медичний вуз, отримавши устянське «благословіння».

Що говорити. З громадою хочеться співпрацювати і йти цим людям на зустріч. Адаже в Усті тепер з нетерпінням чекають завершення проектних робіт, проведення подальших процедур УФСІ і початку будівництва нового фельдшерсько-акушерського пункту.

«Ми ніколи не забудемо ваш фонд» - без пафосу говорять устяни. «Ви нас обрали, а ми в свою чергу зробимо усе, що від нас залежить». І це не просто слова з підвищеною інтонацією, бо люди не чекають сторонньої допомоги, а самі докладають власних зусиль до вирішення наболілої проблеми.

Тетяна Бовт

Місцевий консультант з розвитку громад
Хмельницьке регіональне представництво УФСІ

ДОСВІД ГРОМАД МАЛИНИНИ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

ЖИТОМИРЩИНА

Малинщина — один з найпрекрасніших куточків Житомирщини, мальовничий край Полісся, край своєрідних природних багатств, дровної та багатої подіями історії, цікавих і працьовитих людей.

Ця земля виростила трьох Героїв Радянського Союзу, двох Героїв Соціалістичної Праці, цілу

плеяду вчених письменників, художників, державних діячів, спеціалістів різних професій, які своєю невтомною працею примножували і примножують її матеріальне, культурне і духовне багатство.

Сьогодні Малинщина — це потужний промислово-аграрний центр, який славиться целюлозно-паперовою, добувною, деревообробною, харчовою промисловістю, сільськогосподарським виробництвом. Має розвинуту соціальну інфраструктуру, представлену закладами освіти, медицини, культури, торгівлі.

Проте малинчани не зупиняються на досягнутому і докладають зусиль, щоб їх рідна земля і надалі розвивалась, зростала і міцніла. Вони розуміють, що для цього на сьогодні необхідно якомога ширше використовувати інвестиційні вкладення, залучати потенційних інвесторів до взаємовигідного співробітництва.

У січні 2003 року в районі розпочав свою діяльність Український фонд соціальних інвестицій. Влада та громадськість активно відгукнулися на заклик Фонду до співпраці: було подано 40 попередніх заявок від різних громад району. Детально проаналізувавши потенціал громад та їх соціально-економічний стан, після проведення попередньої оцінки поданих мікропроектних пропозицій було відібрано 8 мікропроектів для подальшого впровадження. Це дві школи, дитячий

садок, водоочисна станція у м. Малині, школа в с. Нові Воробі, медична амбулаторія в с. Головки, очисні споруди в с. Федорівка та центр культури і дозвілля в с. Ксаверів. Всі перераховані об'єкти дуже вагомі як в соціальному так і в фінансовому значенні. Всього на район виділено 4 770 000 грн.

Приємно відмітити, що навколо соціальних проблем об'єдналися дуже активні ініціативні, підприємливі люди, які розуміють, що неможливо сьогодні поклатися у вирішенні цих питань лише на владу. Все більше з'являється прогресивних

людей, які готові вкласти власні кошти і працю на благо всієї громади. Особливо хочеться відмітити громади Малинських шкіл: школи-ліцею №1 та ЗОШ №3, які власними силами зібрали початковий внесок, що становив до 16 000 грн. для кожної з цих громад.

Ось що кажуть про розпочату справу представники громад:

• «Ми вже маємо певний досвід у будівництві: в 1991-1996 роках будували новий корпус школи при допомозі фонду «Чорнобиль». Але в даний час маємо велику потребу в приміщенні для початкової школи, так як діти вчаться в пристосованому приміщенні, яке не відповідає жодним вимогам організації навчання. Дуже сподіваємось на допомогу УФСІ в цьому напрямку. Зі свого боку громада готова зробити все, що від нас залежить. А можемо ми чимало: школа має сильний педагогічний потенціал, 95% ліцеїстів щорічно вступають до вузів, діє шкільний Фонд сприяння обдарованим дітям, на базі школи відкрито науково-практичну лабораторію інституту психології ім. Костюка, створено підготовчі курси до вступу у вузи, і цей перелік можна продовжувати і продовжувати. Проте матеріальні проблеми існують. Для порівняння скажу, що вартість мікропроєкту у 25 разів перевищує щорічні бюджетні видатки на ремонт школи та її розвиток. Отож маємо велику надію, що з допомогою УФСІ хоч частково вирішимо наші шкільні проблеми».

*Директор школи-ліцею №1
Молодоженя М.В.*

• «Малинській ЗОШ №3 — 142 роки. Перший її корпус було зведено завдяки клопотанню і допомозі матері всесвітньо-відомого вченого М.М.Миклухо-Маклая. Школа постійно добувалась і жодного її директора за останні півстоліття не обминула доля будівельника. Проте проблеми школи не вирішені й досі. Частина учнів змушена навчатись в орендованому приміщенні, яке не відповідає найелементарнішим санітарно-гігієнічним нормам і правилам безпеки: за 4 м від входу в це приміщення знаходиться проїжджа частина дороги, учні змушені в будь-яку погоду ходити через небезпечне перехрестя в шкільну їдальню, в класних кімнатах при нормі 2,4 м. кв. на одного учня маємо 1,7 м. кв.

Не більша площа і в класах на основній території школи. Під навчальні класи пристосовані допоміжні приміщення, не говорячи вже про медпункт, бібліотеку, музей, які розташовані в неопалювальних підвалах, де за проєктом мали б зберігатися віники і швабри. За всю історію школа ніколи не мала актового залу, а спортивний зал в три рази менший, ніж передбачено за нормами. Школі як повітря потрібна добудова. Тому, як за рятівну соломинку ми вхопилися за співпрацю з УФСІ і прикладемо всіх зусиль, щоб досягти позитивного результату».

*Директор ЗОШ №3
Мельошин О.М.*

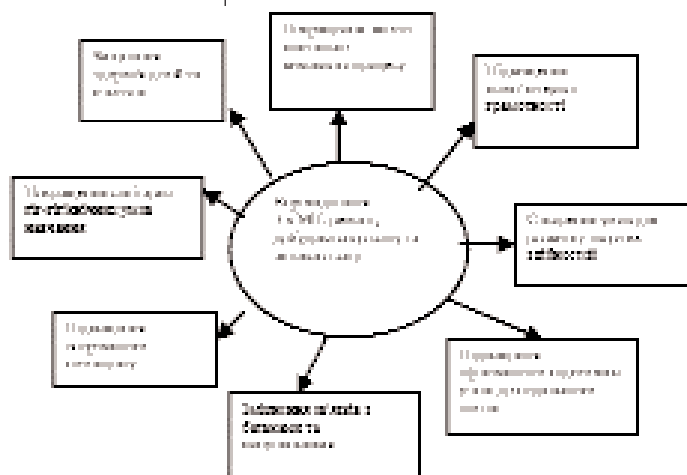
• «Добудова навчальних приміщень з актовим залом в школі №3 стане логічним продовженням реконструкції школи, яка розпочалась наприкінці 80-х років минулого століття і, на жаль, через проблеми фінансування не була завершена. Реалізація цих планів при допомозі УФСІ дозволить кардинально покращити умови для здійснення навчально-виховного процесу та організації позакласної роботи в одному з найбільших у районі навчальних закладів».

*Заступник голови райдержадміністрації,
бувший директор даної школи
В.І.Тимошенко*

• «Проведення капітального ремонту корпусу №2 школи-ліцею №1 та добудова приміщення в школі №3 дасть можливість створити належні умови для навчання і виховання учнів у відповідності до сучасних вимог, підвищить якість навчально-виховного процесу на рівні всього району. Особливої уваги також заслуговує мікропроект (будівництво спортзалу) в Нововороб'ївській школі. Тут розроблена і реалізується цільова комплексна програма «Фізичне виховання — здоров'я нації». Педколективом успішно реалізуються авторська програма вчителя цієї школи з фізичного виховання Іщука В.П.: в школі введено 3-ій урок фізкультури, діють спортивні гуртки, традиційно проводяться тижні фізкультури та спорту, організовуються активні форми дозвілля дітей в позаурочний час. Учні цієї школи неодноразово демонстрували високі результати в спортивних змаганнях різних рівнів. Проте спортивного залу в школі немає, заняття проходять в пристосованому приміщенні. Отож будівництво спортивного залу в цій школі вирішить нагальну проблему, позитивно вплине на здоров'я дітей, підвищить спортивний потенціал не тільки на рівні школи, а і на рівні всього району».

*Начальник районного відділу освіти
Коробейник В.В.*

Загалом передбачуваний вплив від реалізації мікропроектів в галузі освіти на рівні району можна представити такою схемою:

*Світлана Василенко
Місцевий консультант з розвитку громад
Київське регіональне представництво УФСІ*

ЧИСТА ВОДА — ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ

ЖИТОМИРЩИНА

Районний центр — місто Баранівка знаходиться в південно-західній частині Житомирської області. Населення міста складає близько 12 тис. чол. Соціальна інфраструктура: в місті працює 3 школи, 1 дитячий садок, 1 будинок культури, лікарня. Особливістю району є розвинуте виробництво фарфору. На території Баранівського району працюють 5 заводів з виробництва фарфору і фаянсу (виробництво посуду, декоративних виробів, технічний фарфор), а безпосередньо у м. Баранівка працює фарфоровий завод (виробництво посуду), історія якого налічує близько 200 років.

Від громад міста було подано 4 попередніх заявки, а саме: від громад кожної з трьох шкіл та від громади користувачів питної води, яка заслуговує найбільшої уваги. Проблема очистки питної води є дуже гострою та актуальною для жителів міста. Вода, яка подається в центральний водопровід є незадовільної якості. Згідно висновків санепідемслужби Баранівського району вода має значні відхилення від ГОСТу, зокрема дуже великим є вміст заліза (перевищення допустимої норми в 4-6 разів), вміст аміаку (в 3-4 рази), а також інших шкідливих домішок. Візуально вода має неприємний іржавий колір. Це спонукає жителів міста користуватися колодязями, але, на жаль, і в них вода хоча і чиста візуально, проте має великий вміст аміаку та інших домішок. Такий незадовільний стан забезпечення питною водою спричинює ріст захворювань серед місцевого населення. Тому проблема потребує негайного вирішення. Крім цього проблемою також є те, що труби водопроводу експлуатуються вже близько 30 років без капітального ремонту, знаходяться в незадовільному стані і потребують заміни.

Ініціатором подання попередньої заявки на участь у Проекті «Фонд соціальних інвестицій» було комунальне підприємство «Баранівка-очисні споруди». Про подання заявки та проведення зборів громади ініціативна група сповістила всіх жителів міста, розмістивши статтю у місцевій газеті «Слово Полісся». Рішення про вирішення проблеми очи-

щення питної води у співпраці з УФСІ було одно-стайно підтримано загальними зборами громади, на яких були присутні 35% дорослого населення. На зборах також було обрано Агенцію по впровадженню (АпВ), до складу якої увійшли активні, ініціативні члени громади.

Першим важливим завданням АпВ був збір початкового внеску громади і слід сказати, що до нього члени АпВ підійшли організовано і відповідально. Для збору цього внеску, крім членів АпВ, були залучені інші активні члени громади. Не залишилось в стороні і КП «Баранівка-очисні споруди», директор і працівники якого теж залучились до збору коштів. Було складено списки всіх дорослих жителів міста, розподілено обов'язки по збору коштів, також було визначено суму внеску, яка припадала на одного жителя. Про початок та хід збору початкового внеску АпВ інформувала членів громади через районну газету. Було також підготовлено звернення голови АпВ по місцевому радіо до жителів міста, в якому сповіщалося про мету мікропроєкту, а також прохання до кожного жителя зробити свій внесок у вирішення наболілої проблеми. Слід сказати, що такий організований підхід дав позитивні результати: місцевий внесок було зібрано в повній мірі і вчасно перераховано на рахунок УФСІ.

Характерною рисою даного мікропроєкту є тісна співпраця громади з органами міської влади. Головою АпВ обрано заступника міського голови, що говорить про довіру громади до міської влади, активно підтримує впровадження мікропроєкту міський голова. Позитивним є те, що міська рада зобов'язалася допомогти громаді у забезпеченні другої частини місцевого внеску, виділивши кошти із міського бюджету.

В даний час мікропроєкт знаходиться на стадії виготовлення проєктно-кошторисної документації. Члени АпВ постійно інформують всю громаду про хід впровадження мікропроєкту: під час засідань сесій міської ради, на зборах членів громади. Виготовлено також інформаційні буклети, в яких інформуються про всі кроки впровадження мікропроєкту.

Послугами центрального водопостачання користуються мешканці міста, соціальні заклади, установи та організації. За допомогою впровадження мікропроєкту планується будівництво станції знезалізнення, прокладання нового, а також ремонт існуючого водопроводу довжиною 4 км. Передбачається, що користь від реалізації цього мікропроєкту отримають близько 4 тис. мешканців міста Баранівка.

Очікуваними результатами є, в першу чергу, забезпечення жителів міста якісною питною водою, яка відповідає ГОСТу. Очікуються також і соціальні результати, адже вирішення проблеми спільними силами сприятиме згуртуванню громади, буде стимулом для спільного вирішення в подальшому наболілих проблем. Зокрема планується створити асоціацію користувачів, яка буде опікуватися питаннями забезпечення питною водою.

Деякі соціальні результати проявляються вже зараз. Громада, захоплена співпрацею з УФСІ, спільно з міською радою в квітні 2004 року подала заявку на участь у Всеукраїнському конкурсі проєктів та програм розвитку місцевого самоврядування, яка передбачає будівництво 2 км нового та ремонт 1 км існуючого водопроводу. Конкурс відбудеться літом 2004 року, вартість проєкту — 125 тис. грн., у разі перемоги проєкт впроваджуватиметься паралельно з мікропроєктом УФСІ.

На жаль, не обійшлося без «ложки дьогтю» під час роботи з цією громадою. Перешкоди виникли здавалося б на рівному місці. Райспоживспілка, яка є власником земельної ділянки, на якій передбачається будівництво станції знезалізнення відмовилась передати її для потреб громади. В зв'язку з цим від імені міської ради подано позовну заяву до господарського суду. Розгляд справи відбудеться найближчим часом. Члени АпВ та місцеві консультанти з нетерпінням очікують позитивних результатів.

Ігор Кудибін

*Місцевий консультант з розвитку громад
Київське регіональне представництво УФСІ*

ПОКРАЩИТИ ДОСТУП ДО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЧЕРЕЗ РЕКОНСТРУКЦІЮ ДОРІГ

ХМЕЛЬНИЦЩИНА

Селище Вовковинці Деражнянського району Хмельницької області — це другий по величині та кількості населення пункт в районі. В середньому тут проживає понад 3 000 мешканців, серед яких 870 дітей, у т.ч. 150 дошкільнят. Щорічно тут реєструється 10-12 шлюбів.

На даний час в селі успішно функціонує цех локозаводу, комбінат хлібопродуктів, відділення «Сільгосптехніки», «Сільгоспхімії», комунальне господарство тощо.

Селище одночасно являється залізничним центром, в якому наявні всі необхідні об'єкти соціальної інфраструктури: велика середня школа, школа-інтернат обласного підпорядкування, лікарня, пункт швидкої допомоги, Будинок культури, торговий центр.

Всі зазначені об'єкти з'єднані між собою в основному двома дорогами, що проходять центральними вулицями села — Першотравневою та Миру. Але внаслідок багаторічної їх експлуатації (без капітального ремонту) дороги селища прийшли в занепад, що суттєво ускладнило доступ місцевого населення до об'єктів соціально-економічної інфраструктури. Гостра необхідність їх реконструкції назріла вже давно, адже якісне шляхове сполучення — є одним з найважливіших питань життєдіяльності громади.

Саме таке рішення було одностайно прийнято громадою на Загальних зборах, які відбулися 25 квітня 2002 року. Ці збори збирали більше, ніж 30% дорослого населення громади. Як неодноразово зазнавали члени громади, останній раз на такі збори вони збиралися понад 10 років тому.

На Зборах думка громади була одностайною — ремонтувати дороги. Результати вибіркового опитування домогосподарств підтвердили пріоритетність цієї проблеми.

До складу Агенції по впровадженню увійшли найавторитетніші люди села. Голова АпВ — пенсіонер, депутат селищної ради. Члени АпВ — сільський голова, директор школи, завуч школи, бухгалтер місцевої лікарні, директор комбінату побутових послуг, приватні підприємці — депутати селищної ради, механізатор. Усі займають активну громадянську позицію. Голова АпВ користується великою повагою та авторитетом у селі.

Далі співпрацювати з АпВ було не тільки цікаво, а й легко. Розуміють важливість проблеми, яку взялися вирішувати спільно з громадою та УФСІ. Регулярно відвідують консультації УФСІ. Є цікаві задуми, наміри щодо здеешевлення вартості ремонтних послуг (поставка будівельних матеріалів), передбачений план збору коштів від членів громади. В

АпВ хороша взаємозаміна, її члени вміють швидко досягти єдиної точки зору і працювати на спільний результат.

Налагоджена співпраця з місцевими органами влади: у 1998 році силами громади було здійснено поточний ремонт доріг. Кожного року, за ініціативи селищної ради проводяться суботники по благоустрою і ремонту доріг.

У подальшому життєздатність цього об'єкту буде забезпечена за рахунок бюджету сільської ради, де передбачені кошти на утримання доріг, спонсорської допомоги від місцевих підприємств, приватних підприємців, фінансових вкладів самих жителів села.

У результаті реалізації цього мікропроєкту буде покращено доступ населення до об'єктів соціально-економічної інфраструктури: школи, лікарні, будинку культури, торгового центру, вокзалу. Крім того, поліпшення стану покриття доріг сприятиме зменшенню витрат з місцевого бюджету на поточні ремонти, на амортизацію і ремонт автомобільної техніки.

Віталій Лаврентєв

*Місцевий консультант з розвитку громад
Хмельницьке регіональне представництво УФСІ*

ВИСОКА ЯКІСТЬ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ — МЕТА ХХІ СТОЛІТТЯ

ХМЕЛЬНИТЧИНА

Кожен край, його земля і небеса, сонце і води, ліси і трави, що на ній виростають і тими водами напуваються, мають свою неповторну красу, вдачу і долю свою.

На мальовничій землі, про яку Леся Українка мовила ніжно і проникливо: «Красо України, Поділля!», розкинулася Новоушиччина — квітучий надністрянський край, який гармонійно поєднав у собі різноманітні природні ландшафти: неозорі рівнини і крутосхили, ліси і водойми — утворивши красивиди неперевершеної краси. Недарма нашу місцевість називають «Подільською Швейцарією».

Новоушиччина...Щедра і добра земля, розкішна в красі своїй. Багатьох людей вона приваблює неповторністю своєї природи. Наскільки гарна вона своєю природою, настільки й красива земля своїми людьми. А мешкають тут звичайні люди, зі своїми проблемами і турботами, трударі, які своєю важкою працею вирощують хліб і у нинішній непростий час роблять все можливе, щоб вийти з економічного провалля, щоб підняти рівень життя, щоб не соромно було дивися в очі нашим нащадкам, нашим синам і донькам.

Звичайно проблем у нас дуже багато і їх стає все більше. Державних капітальних вкладень, які можна було б використовувати для будівництва та проведенні об'єктів соціальної сфери в бюджеті немає. Не вистачає, навіть підтримати в належному стані вже існуючі об'єкти соціальної інфраструктури. Тому співпраця з УФСІ — це якраз та соломинка, вчепившись за яку ми можемо значно покращити і вигляд наших об'єктів і доступ до соціальних послуг, підвищити якість послуг.

Створення НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1, гімназія» стало альтернативою традиційним загальноосвітнім закладам, які працюють на теренах Новоушицького району. Навчальний заклад нового типу створено, проте виділених коштів катастрофічно не вистачало для потреб НВК. В цей період з'явилася унікальна можливість співпраці з УФСІ.

Користуючись цією нагодою, персонал НВК подав заявку до УФСІ. Разом з працівниками Фонду було оцінено обсяг будівельних робіт та вартість обладнання.

Мікропроектна пропозиція АпВ виявилася комплексною щодо розв'язання проблем Новоушицького НВК. Сюди ввійшли ремонт крівлі та опаловальної системи, заміна віконних проїомів і дерев'яної конструкції сходів, внутрішнє впорядкування приміщень, придбання обладнання. Вартість мікропроєкту оцінено в 405 810 грн.

Зрозуміло, що питання впровадження мікропроєкту є дуже складним. Але хід його впровадження показує наскільки турбується громада про долю свого рідного селища, про долю підрастаючого покоління, та як сильно вона хоче змінити життя на краще. Хочеться відмітити, що починаючи з першого етапу роботи було закладено міцний, надійний фундамент щодо вирішення нагальних соціальних проблем. Створення шкільної громади сприяло здруженню педагогічного, учнівського і батьківського колективів. Спільне вирішення проблеми підвищило активність, ініціативність кожного з членів громади: від учня до пенсіонера. Усі розуміють, що успіх залежить від кожного з нас і тому кожен старается внести посильний вклад в реалізацію мікропроєкту.

Підтвердженням цього стало те, що на загальні збори шкільної громади прийшло більше 1 300 чоловік і підтримали пропозицію щодо визначення головною проблемою громади — ремонт школи та придбання навчального обладнання. З розумінням, з відчуттям власної причетності до загальної справи поставили члени громади до збору 2% внеску вартості мікропроєкту. За короткий термін, без особливих проблем було зібрано грошовий внесок громади. Цьому сприяла також чітка, прозора організаційно-роз'яснювальна робота Агенції по впровадженню.

Робота з людьми — це справа відповідальна, делікатна. Вона не терпить нещирості, фальші, непродуманих дій.

Люди, яких обрала громада до АпВ — представники різних професій і рангів. Є серед них економісти,

будівельники, представники районної державної адміністрації. В силу службових обов'язків і людської небайдужості вони опікуються цією проблемою щодня. В АпВ їх об'єднали знання проблеми, довіра і повага земляків. Водночас АпВ веде постійний активний діалог з районною владою, вишукуючи додаткові кошти на співфінансування мікропроєкту.

Члени АпВ постійно поглиблюють свої знання, «тримають руку на пульсі» для того, щоб знайти відповіді на питання: як реалізувати мікропроєкт, як зберегти започатковану справу у майбутньому, як пробудити людську душу, яка, відверто кажучи, за останні роки зачерствіла.

На сьогодні Агенція здійснює заходи щодо початку ремонтних робіт. Для цього проводиться активна робота по інформуванню громади, проведено тендер по відбору підрядної організації, підписано договір по виконанню робіт, проводяться консультації з органами влади щодо подальшого розвитку мікропроєкту.

ХХІ століття — це час переходу до високотехнологічного суспільства, у якому якість людського потенціалу, рівень освіти і культури всього населення набуває ваги для економічного й соціального розвитку держави.

Завдання освітніх закладів — виховати творця могутності та авторитету держави, людину — трудівника.

Саме реалізація мікропроєкту дасть змогу підвищити рівень освітніх послуг у селищі. Учні НВК будуть мати можливість отримувати ґрунтовні знання з навчальних предметів, будуть мати більше шансів отримати роботу після закінчення школи, їм буде легше навчатися у ВУ-Зах, вони матимуть більший доступ через Інтернет до інформації, що сприятиме їх особистісному розвитку. Очікується, що у результаті впровадження мікропроєктів користь отримають близько 2000 чоловік, серед яких діти, їх батьки, члени педколективу.

Хай наші мрії стануть життям, а життя наповниться новими мріями.

Сергій Шенькарук

*Місцевий консультант з розвитку громад
Хмельницьке регіональне представництво УФСІ*

ЧИСТІ СТАВКИ — МАЙБУТНЄ ГРОМАДИ

КИЇВЩИНА

Село Дорогинка Фастівського району Київської області, центр сільської ради, знаходиться за 17 кілометрів від районного центру та залізничної станції Фастів. Населення села складає 1000 осіб. Перші згадки про село в історичних документах датовані кінцем 16 століття.

Село розташоване у куті, який у минулому утворився через з'єднання річки Унави з річкою Ірпін при річці без назви, що протікала через село. Тепер на місці цієї річки, внаслідок природних процесів, утворилося декілька ставків.

На території села розташовані і працюють: приватне сільськогосподарське підприємство «Златолан», два деревообробні підприємства, Дорогинське лісництво, приватне підприємство по вирощуванню грибів, декілька фермерських господарств по обробці землі. Тут працюють середня школа, спортивний ліцей, клуб, медична амбулаторія.

Дорогинська земля зростила багато відомих людей. Вихідцями села є — Герой Радянського Союзу Григорій Антон Степанович, генерал-лейтенант Збройних Сил України Педченко Григорій Михайлович, доктор технічних наук, поет Мул Ярчук Іван Феодосійович.

Громада села Дорогинка завжди була організованою

і здатною вирішувати проблеми села самостійно. Співпрацює з іншими громадами. Підтримує зв'язки з громадою міста Лімож, що у Франції. Щороку малозабезпечені діти села Дорогинка відпочивають у Ліможі.

У селі постійно проводяться заходи по прибиранню території села, облаштуванню кладовища. Громада самостійно, на власні кошти утримує водопровід, який залишився у спадок від ліквідованого колгоспу.

На сьогодні великою проблемою стали ставки, які з часом дуже забруднилися. Склалося складне екологічне становище. У весняно-літній період вода в водоймах застоюється, що спричиняє виникнення різних інфекційних захворювань. Брудна вода потрапляє в ґрунтові води, в результаті чого забруднюється вода в криницях. Крім того, жителям села, а також гостям, які приїждять на відпочинок літню, немає де купатися.

Таке становище змусило громаду села звернутися до Київського регіонального відділення УФСІ з проханням допомоги у вирішенні цієї проблеми — очищенні водойм, — яка для жителів села виявилася технічно складною та такою, що дорого коштує.

З числа активних членів громади було сформовано актив — Агенцію по впровадженню, яка співпрацює з усією громадою села та УФСІ щодо підготовки та впровадження мікропроєкту. Як зазначають члени АпВ, робота активу допомагає громаді згуртуватися.

Щоб залучити кошти, які необхідні для початку робіт по очищенню водойм, АпВ звернулася по допомогу до багатьох організацій і установ. Відгукнулися: підприємство, яке розташоване на території сільської ради, — Механізована колона № 29 м. Фастів, районна державна адміністрація Фастівського району. На сьогодні вже готова проєктна документація на очищення найбільших ставків.

Люди в селі добре розуміють, що після очищення ставків поліпшиться санітарний стан в кожній домівці та стан здоров'я кожного жителя Дорогинки. Актив громади планує створити асоціацію користувачів, яка у подальшому підтримуватиме ставки у належному стані. Крім того, у майбутніх планах громади — організація рибного господарства, що надасть змогу створити додаткові робочі місця у селі, та сприятиме економічному розвитку громади. Ця робота буде проводитися спільно з органами місцевого самоврядування.

Зінаїда Самсоненко

*Місцевий консультант з розвитку громад
Київське регіональне представництво УФСІ*

РОЗВИТОК ГРОМАДИ У ЗБЕРЕЖЕННІ ТРАДИЦІЙ

БУКОВИНА

Мальовниче буковинське село Петрашівка, що у Герцаївському районі Чернівецької області, було засноване 410 років назад під історичною назвою Мігорени і розташовувалося у дубовому лісі. Під цією назвою село існувало до 1940, і цього ж року село було перейменоване й отримало назву Петрашівка.

Петрашівська сільська рада, яка розпочала свою діяльність 1 серпня 1993 року, розташована на межі Герцаївського та Глибоцького районів і межує з Куликівською, Буківською та Байраківською сільськими радами.

Площа села Петрашівка складає 3046 м². Відстань до районного центру становить 23 кілометри, а до обласного — 35 кілометрів.

Географічно село розташоване на водорозділі рік Серет і Прут і це слугує одним з показників щодо відсутності на його території великих річок. Водні ресурси в основному складаються з трьох великих озер і декількох малих озер. З природних ресурсів найбільш цінними є земля, яка досить родюча і не потребує особливої обробки.

Населення села Петрашівка становить 2050 осіб, з них 995 чоловіків та 1055 жінки. У етнічному складі населення переважають румуни (97%), також мешкають на території сільської ради українці, росіяни, євреї, молдовани та інші національності. Доросле населення села складає 1455 чоловік, діти дошкільного віку — 240, учні середньої школи — 365.

Із загальної кількості працюючих більшість займається сільським господарством (70%) в підсобних господарствах, тому що практично всі мешканці села мають у своєму користуванні 0,50-0,60 га землі. Також значна частина населення села працює на сезонних роботах (будівництві) в різних районах та областях України, а також за її межами. У невиробничій сфері задіяно 195 осіб, серед яких вчителі, медичні працівники, працівники культури, сфери державного управління, торгівлі та обслуговування.

На території сільської ради розташовано 587 житлових будинків. У селі не існує центрального опалення, водопостачання, каналізації та природного газу. Однак, не дивлячись на всі ці негаразди село активно розвивається. За останні роки спостерігається значний приріст населення, що слугує показником стабільної демографічної ситуації.

В селі Петрашівка існує одна загальноосвітня школа І-ІІІ ст., в якій навчається 385 учнів, а також функціонують бібліотека, фельдшерсько-акушерський пункт, відділення зв'язку та чотири крамничі.

Справжньою святинєю села є одна з найстаріших церков України церква Св. Михайла та Гавриїла, яка

збудована з дерева у XVIII столітті. В зв'язку з тим, що приміщення старої церкви дуже маленьке і не могло помстити всіх віруючих села (з яких 98% — це православні християни) у 1990 році на загальних зборах віруючих села під керівництвом отця Михайла Жара було вирішено збудувати на мальовничій поляні біля старої церкви — нову церкву. Громада відразу розпочала процес збору коштів.

На будівництві нової церкви, яке тривало з 1990 по 1995 рік, кожного дня працювали від 40 до 100 осіб, адже чоловіки села мають будівельні професії і працюють на будівельних майданчиках Одеської, Київської та інших областей України. А жінки в свою чергу частували будівельні бригади смачними гарячими стравами.

Успішне вирішення проблеми спільно, всіма мешканцями села, досить позитивно вплинуло на розвиток потенціалу громади, а також на почуття власності та гордості за вклад у спільну справу та згуртованості у вирішенні проблем.

Потім перед жителями села постала інша проблема — ремонт системи опалення

місцевої школи. І знову ж такі спільними зусиллями громада приступила до вирішення проблеми. В школі було замінено систему опалення, з твердого палива на електроопалення. Після того нормалізувалась температура, діти отримали нормальні умови для навчання, а вчителі — для праці.

Наступним каменем спотикання для громади села Петрашівка став будинок культури, який знаходився у жалювічному стані і був непридатним для використання. Проблема була досить суттєвою, оскільки у селі проживає багато молоді (480 чоловік) і всі вони змушені у вихідні дні мандрувати до інших населених пунктів, щоб взяти участь у культурних заходах.

Основним шляхом вирішення цієї проблеми для громади стало будівництво нового клубу, яке розпочалося навесні 2003 року. Однак фінансові можливості громади досить обмежені і цей показник дався взнаки. Після завершення робіт по залиттю фундаменту роботи призупинилися по основній причині — нестачі коштів. Восени 2003 року, коли вдалося відшукати наступну частину коштів, роботи були відновлені. До їх виконання були залучені практично всі члени громади — від молодого до старого. Кожен з членів громади в повній мірі ніс відповідальність у цій справі, яка робилася на благо всього села. Тісно велася співпраця з місцевою владою, яка підтримувала громаду, приділяла їй увагу, а громада

в свою чергу з великою вдячністю і шаною ставилася до голови РДА Гілки І.О. Також реальну підтримку надавали депутати обласної та районної рад (Кібіч І.Я., Ястремський В.М., Паулінський К.М.). Громада висловлює особливу подяку власникам транспортних засобів, які працювали на об'єкті без зарплатної плати: Аїріні К.Д., Аїріні К.М., Аїріні К.Г., Дам'ян Г.В., Фолошня Г.І., Фолошня Г.В., Паулінський К.М., Пleshка Г.А., Дам'ян В.Г. Досить активно і згуртовано проявили себе пенсіонери села: Дам'ян М.Г., Фолошня В.Т., Лупу Й.Й., Думітру В.М., Кобеля В.В. та багато інших.

Однак попри всі гаразди робота зупинилася на зведенні стін і проблемою цього знов ж таки слугували кошти. Для завершення робіт велася робота по відшуканню коштів, але зусилля були марними. І ось для громади з'явився шанс. У листопаді 2003 року у Герцаївському районі розпочав свою роботу Український фонд соціальних інвестицій.

05 січня 2004 року на загальних зборах громади села було без всяких вагань одногослосно підтримано найпріоритетнішу проблему — добудову клубу. Це питання турбувало громаду досить гостро, а особливо молодь.

Агенція по впровадженню з першого дня після підписання Меморандуму про взаєморозуміння розпочала роботу по збору 5% внеску громади для впровадження мікропроєкту.

Під керівництвом активних лідерів АпВ: Ясинова М.Я., Гімчинського І.І., Жар Д.Х., Олару Л.Г. та інших була проведена робота по збору коштів серед членів громади, які досить активно відгукнулися на пропозицію внести власні кошти на добудову клубу. 5% внесок був зібраний

повністю та вчасно. У даний момент АпВ відбирає проєктувальника на розробку проєктно-кошторисної документації.

Від реалізації даного мікропроєкту отримає користь вся територіальна громада, актив, який успішно складає плани розвитку життєздатності, яким передбачено створення на базі клубу гуртків: хореографічного, театрального, а також організацію і проведення вечорів — зустрічей по обміну досвідом з відомими династіями, членами громад з інших районів, областей та країн.

І нарешті ще одним з основних чинників, який має вплив на реалізацію цього мікропроєкту, є воля та наміри теперішнього покоління продовжувати історично встановлені традиції своїх дідів і пращів — гуртуватися і спільними зусиллями, цілею вирішувати власні проблеми.

Віталій Іванович

Місцевий консультант з розвитку громад
Хмельницьке регіональне представництво УФСІ

ІНВЕСТИЦІЯ У ДОШКІЛЬНЯТ

Перша письмова згадка про Глибоку, що у Глибоцькому районі Чернівецької області, датована 1438 роком. Вона подана, як запустіла місцевість на «Чорній Полянці», а в грамоті цього ж року молдавський воевода Ілля наділив місцевістю під назвою Глибока придворного суддю Петра Гудиму. Напевно тоді і виникло село Глибока, назва якого походить від місяця його розташування — селище лежить у глибокій улоговині.

Протягом довгого часу Глибока зі своїми землями і угіддями була власністю феодалів і монастирів. В 1774 році Глибока, як і вся Буковина підпала під владу Австрії. В 1857 році в селищі будується спиртний завод, а в 1869 році починається будівництво залізниці Чернівці-Вадул-Стрет-Сучава, яка пройшла через Глибоку. Від неї іде вітка на Чудей і Берегомет.

За переписом 1910 року в Глибоці нараховувалося 5 549 чоловік. Переважна більшість селян займалася

сільським господарством. З листопада 1918 року по 28 червня 1940 року Глибока входить до складу Румунії. Сільська рада в Глибоці була створена 5 липня 1940 року. Першим сільським головою був обраний житель Глибокої Нестор Ткачук. В липні 1940 року Глибока стала районним центром. В 1956 році Глибока була переведена до категорії селища міського типу. З липня 1959 року по липень 1992 року до складу Глибоцької селищної ради входить село Димка.

За національним складом в Глибоці проживає 73,1% українців, 17,3% — румунів, 1,9% — молдаван, 0,6% — поляків, 5,6% — росіян, 0,1% — євреїв, 0,3% — білорусів.

Глибока славиться своїми талантами далеко за межами селища, району, області. Зокрема народний танцювальний колектив «Ізвораш», який очолює заслужений працівник культури Нагірний Георгій Іванович відомий далеко за межами України. Добру славу заслуговує і на-

родний театр та оркестр народних інструментів. До послуг жителів селища працюють будинок творчості та дозвілля, бібліотека, історико-красназничий музей, кінотеатр, центр дитячого та юнацького туризму, стадіон.

З селища вийшло досить багато відомих в Україні людей: Демка Ботушанська — народна поетеса України, Сергій Канюк — письменник, Анна-Дарія Андрусак — артистка, Георгій Безверхній — журналіст, член спілки журналістів України та інші.

Окрасою села являється центральний майдан, який обрамляють високі світлі будівлі, що надають Глибокій міського вигляду. Тут же на майдані знаходиться пам'ятник Тарасу Шевченку, а поряд у скверіку біля кінотеатру пам'ятник воїнам-авангарцям. На місці Народного дому — пам'ятник Борцям за волю України.

Продовження на стор. 12

Початок на стор. 11

Селищна рада та підприємства смт. Глибока слідкують за санітарним станом селища. Кожна п'ятниця тижня вважається санітарним днем по прибиранню території селища.

В даний час в селищі проживає 9 тисяч 300 чоловік. Селище досить багате на історію, культуру побут, фольклор, традиції, звичаї.

Невід'ємним фактором розвитку є місцевий освітній потенціал. Серед освітніх закладів селища найбільш вагомим є дитячий-навчальний заклад «Сонечко». ДНЗ «Сонечко» - є єдиним дитячим садочком в смт. Глибока, який свого часу відвідувала більша половина його мешканців. Дошкільня Глибокої сягає в 1950 рік, коли було створено перші колгоспні ясла. У приватних оселях працювало три групи, в яких перебували діти різного віку. Обслуговувала кожну групу 1 людина, яка була вихователкою, нянею, кухарем і пралею водночас.

У 1966 році побудували типовий дитячий дошкільний заклад на 140 місць, який безперервно працює вже 38 років. За час роботи заклад підготував більше 5 тис. дітей.

На даний час у закладі є дві яселні і шість дошкільних профільних груп. Працюють різноманітні гуртки, в т. ч. гурток англійської мови, налагоджена тісна співпраця з ЗОШ №1 і ліцеєм, де в подальшому навчаються вихованці дитсадка. Зараз дошкільний заклад відвідує близько 200 дітей. На черзі по влаштуванню до дитсадка - 80 дітей, що на 27 більше ніж в минулому році.

Нагальним є питання розширення дошкільного закладу - відкриття ще однієї яселної групи.

У січні 2004 року громада ДНЗ «Сонечко» організувала і провела Збори громад, на яких одногосло було прийнято рішення про ремонт дитячого садка. Обрана Агенція по впровадженню спільно з усією громадою активно включилася до співпраці з Українським фондом соціальних інвестицій.

Мешак Юрій Матейович, голова батьківського комітету дитячого навчального закладу, є заступником голови АпВ - молодий, досвідчений, енергійний; завжди в центрі всіх подій ДНЗ «Сонечко». Між АпВ, керівництвом ДНЗ та органами місцевої влади існує взаємопідтримка та розуміння щодо подальшого розвитку закладу.

Батьківський і педагогічний колективи постійно дбають про заклад. Так, силами батьків та працівників проведена робота по впорядкуванню інтер'єру кімнат, збагаченню матеріальної бази установи. У закладі контролюється використання енергоносіїв, продуктів харчування, збереження обладнання та інших цінностей.

Зростає рівень навчально-виховної роботи. Педагогічний колектив - люди зі спеціальною освітою. Троє

навигаються у Чернівецькому Національному Університеті. Мінімальна плінність кадрів доказує життєздатність колективу і установи в цілому.

Дошкільний заклад потребує капітального ремонту: штукатурки стін, заміни вікон, дверей, перекриття даху, встановлення сучасного обладнання у класних кімнатах, кухні, ідальні тощо.

Здійснення цих заходів у комплексі забезпечить необхідні умови для отримання вихованцями якісної освіти, зокрема нормалізацію температурного режиму, підвищення якості приготування їжі, запровадження протягом цілого року загартовуючих процедур, що сприятиме зниженню рівня захворюваності серед вихованців дитячого навчального закладу.

Реалізація мікропроєкту в цілому підніме якість роботи закладу на вищу сходинку, покращить рівень навчально-виховної роботи, надасть змогу більшій кількості батьків виховувати своїх дітей у ДНЗ «Сонечко».

В'ячеслав Сміховський

Місцевий консультант з розвитку громад
Хмельницьке регіональне представництво УФСІ

**НАШУ РОБОТУ
ОЦІНЮЮТЬ ПАРТНЕРИ**

**ПРОЕКТ
"ФОНД СОЦІАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ"**

Виконавча дирекція Українського фонду соціальних інвестицій (центральний офіс)

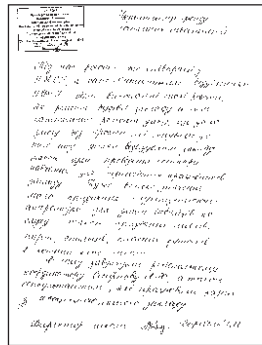
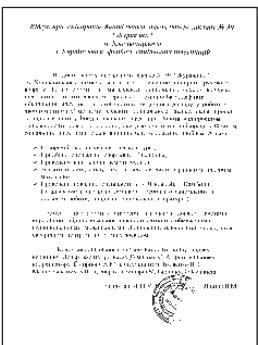
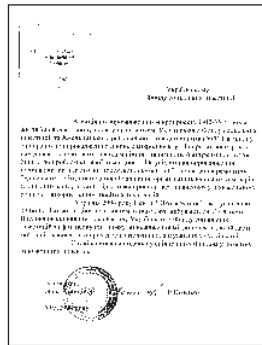
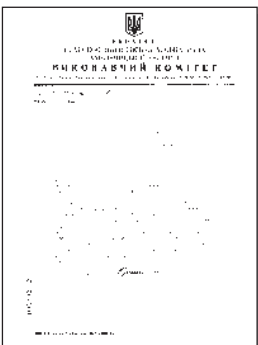
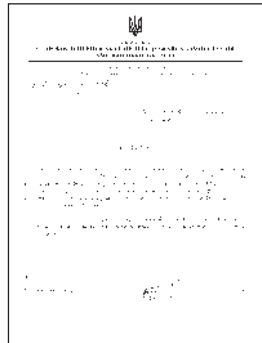
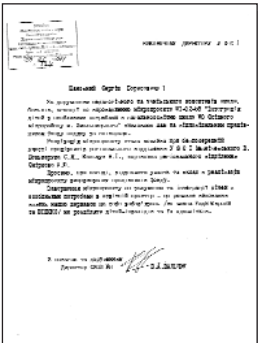
Адреса: м. Київ, 04071, вул. Лук'янівська, 77 (район Поділ)

Тел. (044) 463 58 36

(044) 230 25 36

Факс (044) 417 10 57

E-mail: usif@usif.kiev.ua

Область	Райони	Контактна інформація
Київська зона (5 областей), центр зони м. Київ		
Київська область	Іванківський Фастівський	Київське регіональне представництво УФСІ м. Київ, 04071, вул. Лук'янівська, 77 Регіональний координатор: Сергій Глушко тел. (044) 417 26 33 факс: (044) 417 10 57 E-mail: Sglushko@usif.kiev.ua
Чернігівська область	Ічнянський Талалаївський	
Сумська область	Середино-Будський Шосткінський	
Житомирська область	Баранівський Малинський	
Черкаська область	Канівський Чигиринський	
Хмельницька зона (4 області), центр зони м. Хмельницький		
Хмельницька область	Деражнянський Новоушицький Білогірський Старокостянтинівський	Хмельницьке регіональне представництво м. Хмельницький, Львівське шосе, 10 Регіональний координатор: Андрій Смірнов тел. (0382) 702005 702169 702176 E-mail: ASmirnov@km.usif.kiev.ua
Рівненська область	Корецький Острозький	
Вінницька область	Барський Гайсинський	
Чернівецька область	Глибоцький Герцаївський	
Дніпропетровська зона (2 області), центр зони м. Дніпропетровськ		
Дніпропетровська область	Софіївський район Криничанський район	Дніпропетровське регіональне представництво м. Дніпропетровськ, вул. Регіональний координатор: Микола Герасименко . Тел. 8 050 922 11 84 E-mail: dcyu@ua.fm, fedaura@yandex.ru
Запорізька область	Токмацький район Чернігівський район	
Харківська зона (2 області), центр зони м. Харків		
Харківська область	Краснокутський район Валківський район	Харківське регіональне представництво м. Харків, вул. Полтавський шлях, 56 Регіональний координатор: Микола Шевченко Тел. (057) 712 08 13, 712 46 07 E-mail: konsul@kharkov.com
Полтавська область	Миргородський район Кобеляцький район	
Луганська зона (2 області), центр зони м. Луганськ		
Луганська область	Білокураїнський Новоайдарський	Луганське регіональне представництво УФСІ Регіональний координатор: Сергій Гончаров Тел. (062) 337 58 46
Донецька область	Амвросіївський Красноармійський	